

Македонските банкарски, сложни како ретко досега, во еден глас ги советуваат граѓаните дека е подобро своите заштеди да ги чуваат во повеќе банки. Засега велат дека имаат доволно пари за да ги исплатат влоговите, но укажуваат дека не треба без потреба да се создава паника.

За волја на вистината, и НБМ потврди дека најголем дел од девизните резерви е инвестиран во висококвалитетни хартии од вредност, со што е намалена изложеноста кон банкарските депозити, без да се намали профитабилноста.

Така, на пример, дури 73,2 отсто од девизните резерви е во хартии од вредност. Од нив 88 отсто се обврзници издадени од економски најмоќните држави. На сметки во странство има 14,9 отсто од резервите, во злато се 8,5 отсто, во депозити 3,3 отсто и во ефектива и чекови 0,1 отсто.

Во оваа насока, интересно е што банките дури влегоа во "војна" за штедачи, зголемувајќи ги каматните стапки на депозитите, со цел да ја осигураат својата ликвидност и да обезбедат кеш од сопствени извори. Во услови на глобална финансиска криза и потешок пристап до странски кредити, домашните банки имаат потреба од нови штедачи, пред сè, во странска валута.

Пишува: Арсен КОЛЕВСКИ

Македонскиот банкарски систем е здрав, добро капитализиран и високоликвиден. Депозитите на македонските граѓани во износ од околу 1,5 милијарда евра се чуваат во високорангирани странски банки, кои не се зафатени од хипотекарната криза. Колку за илустрација, тоа се германски, француски, австриски и швајцарски комерцијални банки и централни банки на овие земји.

ЗАСЕГА ГРАЃАНИТЕ НЕ ГИ ФАКА ПАНИКА ЗА СВОИТЕ ВЛОГОВИ

"Девизните резерви од 1,7 милијарда евра, во најголем дел се во државни обврзници, за кои гарантираат владите на најразвиените земји. Овие влади веќе издвоија стотици милијарди евра за да ги спасат банките зафатени од кризата. Затоа нема причина граѓаните да 'навалат' на банкарските шалтери за да ги подигнат влоговите, бидејќи нема ризици поврзани со светската финансиска криза", дециден е деновиве Петар Гошев, гувернер на Народна банка на Македонија.

ОСИГУРАНИ ДЕПОЗИТИ

Сега засега на ова поле Македонија нема да презема никакви дополнителни мерки. "Сите депозити од околу 1,5 милијарда евра заштеди на граѓаните се на сигурно", вели Нина Настева, директор на Фондот за осигурување на депозити, во кој се членки сите 17 банки и 11 штедилници во Македонија.

"Тоа значи дека депозитите на граѓаните се осигурани. Не очекувам домино ефект во македонските банки од финансиската криза која ги зафати САД и Европа затоа што се работи за хипотекарни банки од кои ниту една нема свој капитал во некоја од нашите банки", категорична е Настева.

Според неа, подолг период Фондот со Министерството за финансии работи на измените на законската регулатива за осигурување на депозитите на граѓаните и доколку тие измени добијат зелено светло тогаш сите штедни влогови на граѓаните до 20.000 евра во македонските банки ќе бидат осигурани 100 отсто. Во моментот 100 отсто се осигурани депозитите до 10.000 евра, а 90 отсто заштедите меѓу 10.000 евра и 20.000 евра, но не повеќе од денарска противвредност на 20.000 евра.

И ПЕНЗИСКИТЕ ФОНДОВИ НА УДАР

Глобалната економска криза предизвика удар врз портфолијата на приватните пензиски фондови во земјава. Во изминатиот период фондските пласираа средства во акции од компании кои котираат на странските берзи, како и во странски инвестициски фондови. Глобалната криза внесе дополнителен страв во однос на инвестирањето во акции на домашниот пазар, кој подолг период е во надолна линија. Падот на домашната Берза го чувствуваат и фондските, со оглед на тоа што поголем дел од средствата на осигурениците е пласиран во внимателно избрани компании што котираат на Македонската берза.

Од статистичкиот извештај за работата на двата приватни пензиски фонда во Македонија во првите шест месеци од годинава може да се види дека повеќе од 85 милиони денари или околу 1,3 милиони евра од средствата биле инвестирани во акции од компании кои котираат на странските берзи.

За илустрација, под депозит на едно физичко лице се подразбираат вкупните депозити кои граѓанинот ги има во една банка или штедилница. Доколку некој има заштеда повеќе од 20.000 евра, парите ќе ги бара од стечајната маса на пропаднатата банка. Затоа, според банкарите, граѓаните е подобро своите заштеди да ги чуваат во повеќе банки. Засега банкарите велат дека имаат доволно пари за да ги исплатат влоговите, но укажуваат дека не

ГУРНО МЕСТО ЗА ПАРИТЕ!

треба без потреба да се создава паника.

Според податоците од НБРМ, најголем дел од девизните резерви е инвестиран во висококвалитетни хартии од вредност, со што е намалена изложеноста кон банкарските депозити, без да се намали профитабилноста. Дури 73,2 отсто од девизните резерви е во хартии од вредност. Од нив 88 отсто се обврзници издадени од економски најмоќните држави. На сметки во странство има 14,9 отсто од резервите, во злато се 8,5 отсто, во депозити 3,3 отсто и во ефектива и чекови 0,1 отсто.

Гувернерот Гошев вели дека македонскиот банкарски систем е солиден и за него нема ризици поврзани со финансиска криза, која е актуелна во светот.

"Домашното банкарство е добро супервизирано и комплетно може да одговори на своите обврски кон штедачите. Токму затоа нема место за вознемиреност. Штедачите не треба да подлегнуваат на шпекулации. Најсигурно место за нивните влогови се банките, а денарската ликвидност е висока. Еден дел од девизите е во трезорот на НБРМ, а друг е краткорочно вложен во сигурни странски државни обврзници", изјави деновиве гувернерот Гошев.

ДОМАШНИТЕ БАНКИ СТАБИЛНИ

Во услови на криза и пад на глобалните финансиски пазари, домашните банки се со добри перформанси. Стопанска банка објави дека ќе се докапитализира, а истовремено на "Макстил" му даде кредит од дури 56 милиони евра. Но, во позадина, речиси сите банки планираат да ја затегнуваат кредитната политика. Ќе се ограничуваат дозволените минуси, а можно е и ново зголемување на каматите. Според Глигор Бишев, директор на Стопанска банка, банката е атрактивна за инвеститорите, стабилна, обезбедува соодветно управување со ризиците, а генерира соодветно враќање на средствата.

Претпријатијата во земјава често се жалеа на ограничениот пристап до екстремно скапиот банкарски капитал. Банките пресметуваа поголеми ризици и ретко ги финансираа фирмите. Во врска со овие информации, од Стопанска банка велат дека по ова - петто зголемување на основниот капитал, банката ќе зајакне. Раководството планира долгорочни кре-

дити во сите дејности, најмногу на големи и профитабилни компании.

И за директорите во Комерцијална банка кризата во светот не мора да значи криза и кај нас. Тие велат дека сите исплати се вршат нормално. Состојбата е под контрола и нема место да се создава паника.

ЗГОЛЕМЕНО ОСИГУРУВАЊЕТО НА ЗАШТЕДИТЕ ВО СВЕТОТ

Повеќето земји ги зголемија лимитите за осигурување на штедните влогови поради голбалната финансиска криза. Така, на пример, поради глобалната финансиска криза, Словенија деновиве воведе неограничено осигурување на штедните влогови на граѓаните, на самостојните претприемачи и на малите фирми депонирани во банките. Колку за споредба, досега гаранцијата на државата беше на влоговите до 22.000 евра. Италија нуди гаранции за околу 100.000 евра, а вакви мерки веќе презедоа и други земји меѓу кои Австрија, Германија, Унгарија, Литва, Романија, Словачка, Белгија...

Во Македонија, Фондот за осигурување депозити исплатува најмногу до 20.000 евра пари на граѓаните депонирани во македонските банки и, според најавите, оваа сума засега нема да се менува.

"Во постојан контакт сме со граѓаните, дилерите и со странските банки. Во централата на банката редовно се исплатуваат сите девизни влогови. Во помалите експозитури има ограничување на износот на девизи за исплата поради безбедносни причини", велат од Комерцијална банка.

Банките се сигурни и нема потреба граѓаните да се доведуваат во опасност да ги чуваат парите дома или да ги носат со себе. Според експертите, ефектите од финансиската криза најмногу ќе се почувствуваат преку зголемувањето на каматите на кредитите и потешкото одо-брување на потрошувачки кредити.

СЕ БАРААТ ШТЕДАЧИ

Интересно е тоа што во вакви услови банките влегоа во војна за штедачи, зголемувајќи ги каматните стапки на депозитите, со цел да ја осигураат својата ликвидност и да обезбедат кеш од сопствени извори, велат познавачите на финансискиот сектор.

Во услови на глобална финансиска криза и потешок пристап до странски кредити, домашните банки отворија сезона на лов на нови штедачи, особено во странска валута. Каматните стапки на депозитите во евра достигнаа дури 6 отсто. Речиси сите комерцијални банки понудија посебни програми за штедење во кои нудат камата од околу 6 отсто на девизните и околу 10 отсто на денарските депозити, орочени на една година.

Експертите објаснуваат дека на банките им е полесно еврата да ги добијат од граѓаните и да платат годишна камата од 6 отсто, отколку да земат кредит во странските банки среде глобална финансиска криза.

"Друго прашање е дали светските финансиски организации ќе даваат кредити така лесно. Таму каматите секојдневно се зголемуваат, а банките станаа многу ригорозни. Ако имаат поевтин капитал во земјава, тогаш зошто да се задолжуваат во странство", категорични се експертите.

Сепак, постои благ страв од евентуални реперкусии од настаните во светот, од аспект на курсот на денарот. Можно е курсот на денарот да се придвижи поради евентуалната девалвација, тврдат нашите извори, објаснувајќи го сè поголемиот интерес за штедење во евра.

Од друга страна, пак, банкарите тврдат дека не постои опасност од намалување на ликвидноста на домашните банки поради влијанијата на глобалните финансиски потреси кои почнаа со хипотекарната криза и предизвикаа банкрот на некои од најголемите инвестициски банки и осигурителни компании во светот.

Вкупните депозити на банките во јули остварија месечен пораст од 3 милијарди денари, што во целост се должи на зголеменото штедење во странска валута. Состојбата на денарските депозити на месечна основа е речиси непроменета.

Во НБРМ велат дека новото штедење на населението во август целосно беше во странска валута, додека денарските депозити забележаа мал пад на месечна основа.

КРАТИА
СИТЕ ВИДОВИ КАНЦЕЛАРИСКИ МАТЕРИЈАЛИ
ТОНЕРИ И РЕЦИКЛИРАЊЕ НА ТОНЕРИ
075/ 408-687